

PRAELECTIONVM,

SIVE ENARRATIONVM ADMIRABILIS
DIVINI VERBI INCARNATIONIS.

LIBRI SEX.

In quibus omnia, quæ ab scholasticis authoribus de hoc abditissimo mysterio subtilius, tertio sententiarum libro, differuntur, accuratissime tractantur, & lucidissime explicantur,

Authore fratre Francisco à Christo Eremita, Lusitano, Sacrae Theologiae Doctore, eiusdemque publico, in clarissima Conimbricensi academia, professore.

Rerum & verborum memorabiliū index.

Coimbræ Real de v. Jauib

CVM PRIVILEGIO.

Conimbricæ ex officina Ioannis Aluares Typographi Regij.

M.D.LXIII.

PRÆLECTIONUM
SIVE ENARRATIONUM
LIS DIVINIS
NATIONIS

Expendi quæ hisce *Prælectionum*, siue *enarrationum* admirabilis diuini *Verbi* incarnationis, libris, continentur omnia, & nihil in ipsis inueni, quod *pias aures* possit offendere, sed dignissimum opus esse iudicavi, quod in publicum ad communem *Christiane Reipub.* utilitatem, prodiret.

M. frater Emanuel Daueiga, inquisitor,

Frater Ludouicus à Montoya, vicarius Generalis Augustiniane familie, huius provincie Lusitaniae, Reuerendo Magistro. F. Francisco à Christo, eiusdem ordinis, & voti. S. in domino.

Significasti nobis, edidisse te quedam commentaria de *Verbi* incarnati *Mysterio*, pro gloria filij hominis, & filij Dei, Domini nostri *IESV Christi*, quæ res multis nobis nominibus placuit, ac pijs omnibus, & doctis, eam credimus placituram. Quocirca si habeto, summe nobis futurum voluptati, tuas in re tanti momenti lucubrationes typis mandatas videre, sicut iam alias vidimus, quæ nobis fuerunt magnopere probatæ (ea est tua in *Theologicis*, ac diuinis rebus sapientia, & in *humanioribus literis* eruditio non vulgaris) & plures quoti die, multum *Ecclesie Dei*, & nostre *Augustiniane familie* profuturas, expectamus. Optarim ego, commentationes tuas omnes in lucem prodire, id quod ut facias hortor, & obsecro. Feceris enim rem & nobis gratissimam, & omnibus utilissimam. Vale in domino. In cõuētū nostro *olysipponesi*, 1 diebus *Maijs*. 1564.

SERENISSIMO PRINCIPI HENRRICO,
Portugalliae Infanti, ac S. R. E. Cardinali amplissimo
Frater Franciscus à Christo, S. D.

Vm docendarū artium earum, quas liberales
vocāt, munere, & labore perfunctus, ad sacra-
rum literarū studium me cōtuliffem, Henrri-
ce Princeps maxime: ac iussu, & hortatu Pa-
trum vitæ nostræ moderatorū, Sacram The-
ologiā tradere, & enarrare cœpissē iis, quos diuinis literis in-
stituendos susceperā, eam Theologiæ partē, quā interpreta-
rer potissimū delegi, quæ de Verbo incarnato est, cum quod
hæc de Verbo incarnato quæstio vniuersa, rerū magnitudine,
splēdore, & grauitate cæteris omnibus Theologicis quæsti-
onibus antecelleret, tum quod nostrā, in ea re tanta explicā-
da, operā auditores nostri magnopere requirerēt. Ad expli-
cationē igitur tanti: tamq; abditū mysterij ingressus, Diuūq;
Thomani Aquinatē) Theologorū, citra inuidiam, princi-
pem) ducē, ac præceptorē secutus, eo tota animi contentione
incubui, vt collectis hinc inde, & expositis patrū sentētiis, re-
conditū mysterium, sin minus patefacere, certe quam posse
accurate, & dilucide explanarem. Quocirca explanationes
nostras, & quottidianas prælectiones literis mandatas, sex li-
bris inclusimus, quibus ea complexi sumus omnia, quæ par-
tim à viris doctissimis, qui ad nostram vsq; memoriā res diui-
nas ac Theologicas tractauerūt, tertio sententiarū libro, es-
sent tradita, & literarū monumentis consignata, partim à no-
bis, summo labore, & diuturna animi cōmeratione, exco-
gitata, reperta, & inuenta. Verum cum enarrationes nostræ
illæ multorū manibus tererētur: & à quamplurimis expete-

rentur, visum est mihi esse faciendum, eas vt in lucē ederē, vt ad multos cōmentationū nostrarum qualiūcunq; & vigiliarum vtilitas perueniret. Has porro nostras prælectiones tibi Princeps serenissime dicandas duxi, in eamq; me sententiā, & voluntatē multæ, eaq; iustissimæ causæ impulerūt. Principio multum authoritatis, splēdoris: & ornamenti, meæ huic cōmentationi accessurū putavi, si publice in tuo nomine appareret, cum quia Princeps sis, Regio satū editus, tum quia summa apud nostros, vt qui clauū regni teneas, authoritate valeas. Deinde nulli alteri, sacras diuinarū rerum cōmētationes deberi putavi, nisi sacro Principi & Pontifici, diuinarū rerum, & literarū, atq; adeo vniuersæ Christianæ religionis tuendæ, & amplificandæ studiosissimo. Accessit, quia cū me olim adolescētē in familiā tuam humanissime asciueris, & omnibus bonis literis instituēdum curaueris, æquissimū esse iudicavi, vt quem primum seueriorū literarum protulisses fructum, tuæ Celsitudini cōsecrarē, ac veluti acceptū referrem. Postremo singularem meam in tuam Celsitudinem obseruantiam, quam testatā semper esse volui, hoc maxime officij genere declaratam, ac testificatā omnibus iri existimaui. Accipe igitur Princeps sacratissime literariū hoc Francisci tui munus, quem eundem cupiditate, eius generis multa cōmentandi, & scribendi incenderis, si hoc quicquid est, quod tibi dicauit, & humaniter amplexatus fueris, & disertissimo tuo iudicio cōprobaueris. Vale, Conimbricæ. xij. Kalendas Decembris. M.D:LXIII.

Autho.

Niuersa Christiana Theologia duobus potissimū capitibus
 continetur, quorū prius in Dei summi, ac præpotentis agniti-
 one, posterius uero in beate uitæ, quæ est extremū rerum om-
 nium expetendarū, cognitione positū est. Porro Dei cognitio
 tum demū perfecta comparatur, cū non solū id quod est cog-
 noscitur, uerum etiā quæ est rerum omniū effector, et finis
 ipsarū, creaturæ præsertim eius, quæ mētis, cōsiliij, et rationis est particeps. Poste-
 rioris itidē caput tractatio bipartita est, cōtinet siquidē cum finis ipsius extremi,
 tum rerum, ad finē illum assequendū accomodatarū, explicationē. Neq̄ enim sa-
 tis est, ut finē cognitū, ac perspectū habeas, nisi illa etiā noueris, quibus peruenire
 ad illum finē possis. Hæc duo summa Christianæ Theologiæ capita, doctissimus
 Magister quatuor collectaneorū libris, cum persecutus est accuratissime, tum di-
 sertissime explicauit. Namq̄ primo libro, qui uulgo primus sententiarū dicitur,
 de Deo Optimo, et Max. de diuina. s. Essentia, deq̄ iis, quæ illi sunt attributa,
 deq̄ sacrosancta, et ineffabili triade Personarū, summo ingenio, et eruditione
 disputauit. Deinde secundo libro ea exposuit, quæ ad emanationē creaturarum à
 Deo pertinerēt, triple xq̄ nobis creaturæ genus proposuit, unū quod omnino corpo-
 ris et materie expers est, quod genus nostri Angelū, philosophi uero substantiā à
 materia seiunctā appellāt. Alterū quod omnino corporis est particeps, ut cælū,
 elemētū, tertiu inter hæc interiectū, ut hominē, qui ipse partī corporatus est, par-
 tim uero corporis expers, quæ uidelicet est animi particeps. Animus siquidem
 hominis substātia quedā est expers materie, immortalis, et impatibilis, quæ Deus
 in corpore, ceu in domicilio, admirabili ratione, et artificio collocauit, dixerim ue-
 rius, tanquā in carcere inclusit. Reliquis uero duobus libris, tertio uidelicet et
 quarto, ea cōplexus est, quæ ualēt ad beatā uitā cōsequendā. Duo aut sunt, quæ
 hominē ad beatā uitā perducūt, cultus animi, et Christi meritū. Animus uir-
 tutibus excolitur, Christi uero domini nostri merito, aditus uiris sanctis patet in
 cælū. I senim noscū de seruitute demonis, sanguinis sui effusione, redemit. tū aditū
 nobis ad cælestia regna patefecit. Quocirca illud est a Petro, apostolorū prīcipe, gra-
 uissime dictū, nō est aliud nomen datū hominibus, in quo nos oporteat saluos fieri.
 De Christo igitur hominū saluatore, uniuersa hæc nostra institutio, et disputatio
 suscip. a est, cuius certe institutionis latissime patet utilitas. Etenim mysterij eius,
 quo Verbi incarnati arcanū cōtinetur, explicatione cōmētatione, et lectione illu-
 minamur, et incēdimur. Præstat enī nobis hæc lectio, et institutio, diuinæ ingenus
 hominū charitatis, miæ et sapiētiae incōprehensibilis cognitionē. Ac diuina quidē
 charitas, hoc nobis est argumēto declarata, quia nobis filiū suū unigenitum de-
 derit.

Acto. 4.

Ioan. 3.

derit, à quo, & à misera peccati seruitute, quā oppressi tenebamur, in libertatem vindicaremur, & ad ònem munus officij, sct̃issimis preceptis instrueremur. Hic est illud à Christo Opt. et Max. Ioā. 3. dictū, sic Deus dilexit mundū: ut filiū suū unigenitū daret, ut oīs qui credit in illū nō pereat, sed habeat vitā eternā. Diuina verom̃e signū illud fuit quā euidentissimū, quia cū homo è diuina gratia (qua summa apud Deū valuit) per caco demonis inuidiā excidisset: oībus q̃ et gratia, & natura ornāmētis spoliatus, in summā calamitatē, & miserā incidisset, ut cui nō tēporaria modo, verū etiā eterna mors foret subcūda, nō est passus clemētissimus, & cōditor hominis sapiētissimus Deus, hominē quē ex nihilo p̃creauerat, quē tot dotibus exornauerat, quē deniq̃ fruēdo euo sempiterno destinauerat, interire, omniq̃ spe vitæ immortalis destitui, sed prolapsō, ac misere in luto iacētī,

Rhom. 5.

manū porrexit, ipsumq̃ in veterē dignitatis gradū restituit. Quæ nā potuerūt illustriora dari diuina in genus hominū charitatis, & m̃e signa? Cōmendat autem Deus charitatē suā in nobis, quia cū inimici essemus, Christus pro nobis mortuus est. Diuina vero sapiētia, hac Verbi Dei cū humana natura cōiunctione, ob id maxime eluxit, quia via, & ratio sit diuinitus excogitata, qua homo qui interierat, hominis quoq̃ interuētū, vitæ restitueretur: & infestissimus humani generis hostis, qui hominē, nō tā viribus, quā astu, & dolo prostrauerat, ab homine ille rursus, nō viribus, & armis, sed sapiētia, & consilio, & quod admirabilius est, imbecillitate vinceretur. Hæc docēt nostri hī prælectionū libri, simulq̃ in cōprehensibile illā, et inexplicabile Verbi incarnati unionē, quæq̃ illi sunt adiuncta, quæue illius cōsequētia, cōsentance fidei nostræ decretis, & sanctorū patrum sentētis, exponit. Quo efficitur ut huius nostræ institutionis utilitas pateat quā latissime, ut quæ hominē omni errore liberet, & catholice veritatis clarissimo lumine afficiat, ac postremo Christi amore, & studio admirabiliter incēdat. Nihil est enim quod nos vehemētius accēdat, ac totos, ad Deū diligendū rapiat, quā sacratissimæ huius unionis cōmentatio intētissima, & explicatio diligentissima. Quos fructus spero omnes sacræ Theologie studiosos, ex huius libri lectione (si modo animi castimoniam, modestiam, & humilitatē attulerint) esse percepturos. Diuina enī sapiētia, ut est sacris literis proditū, castis, & summissis, nō impuris, & ad superbiam elatis animis illabitur. Tribuitur aut̃ hæc vniuersa de Verbi incarnato institutio in sex libros, quibus oīa cōplexisum, quæ ad explicationē sacratissimæ huius, et admirabilis unionis attinerēt, id quod tibi pie & Christiane lector sequēs quæstionū index indicabit, & ante oculos subiciet. Fraere igitur pie, ac diuinarū rerū studioso lector, hoc nostro labore, ac patriluminū ascribitō (à quo est omne datū optimū, & donū perfectū siquid aut̃ à nobis recte, et ad normā catholice veritatis, quā nobiscū lucē proposuimus, dictū, aut tibi dēretā, tāq̃ recōditā, nostrā opera fieri cognitū, atq̃ comperitū.

Sap. 1.

p. 05A

Iacob. 1.

Index

INDEX QVÆSTIONVM, QVÆ SINGVLIS

libris tractantur.

Primo prælectionum libro, quo de iis agitur quæ sunt huic sacratissime vni-
oni præposita, ac quasi præambula, sequentes quæstiones explicantur.

Nne incarnatio fuerit possibilis?

Vtrū uniuersa dominicæ incarnationis causa posita sit in de-
lezione peccati?

Vtrum decuerit, diuinum Verbum humanam carnem assu-
mere?

Vtrum fuerit necessarium Deum incarnari?

Vtrum purus homo potuerit pro peccato, ad equalitatem Deo satisfacere?

Vtrum Christus ad equalitatem Deo patri pro peccatis hominum satisfecerit?

Vtrum uniuersa humane satisfactionis efficacia posita sit in satisfactione
Christi?

Vtrum decuerit genus hominum satisfactione reparare?

Vtrum Christus delecturus potius uenerit peccatū originale, quam actuale?

Vtrum Christus optissimo tempore in mundum uenerit?

SECUNDO prælectionum libro, quo de ipsa unione secundum se disse-
ritur, hæ quæstiones tractantur.

Vtrum unio Verbi & humane nature assumpta effecta sit in natura?

Vtrum diuina natura uniatur humane uel actus, & forma?

Vtrum in Christo sit unitas persone?

Vtrū si illa sit illa consequentia, non est facta unio in natura, igitur in persona?

Vtrum duarum naturarum in Verbo Dei coniunctio, aliquam eidem compo-
sitionem attulerit?

Vtrum Christus ex duabus naturis subsistat?

Vtrum illa unio sit substantialis, aut accidentaria?

Vtrum in rebus creatis reperiatur unio, cui hæc qua de agitur sit similis?

Vtrum hæc unio sit aliquid relatum? utrum uel sit in relatis?

Vtrum ratio unionis sit ratio equiparantie?

Vtrum differat unio ab assumptione?

Quod nom sit unionis in mediatum extremum?

Vtrum hæc unio fuerit per gratiam effecta?

Vtrum unio hypostatica sit maior, quam unio per amorem?

Vtrum unio incarnationis cadat sub meritum?

Vtrum gratia unionis fuerit homini Christo naturalis?

- Vtrum unio incarnationis sit aliquid creatum?*
- Vtrum unio incarnationis sit omnium unionum maximā?*
- TER TIO libro, quo de persona assumente, deque natura assumpta, & ordine assumptionis agitur: hæc quæstionis tractantur.
- Vtrum natura primo conueniat assumere, an personæ?*
- Vtrum abstracta personalitate per intellectum, natura possit assumere?*
- Vtrum tres personæ possint assumere eandem numero naturam?*
- Vtrum una diuina personæ possit assumere multas naturas?*
- Vtrum suppositum creatum possit multas naturas sustentare?*
- Vtrum sola humana natura fuerit assumptibilis?*
- Vtrum diuinum uerbum hominis personam assumpsit?*
- Vtrum suppositum & natura distinguantur?*
- Vtrum natura existens in persona Verbi habeat ad propriam personalitatem inclinationem?*
- Vtrum assumpta natura sit ab omnibus indiuiduis abiuncta?*
- Vtrum humana natura fuerit in omnibus indiuiduis assumpta?*
- Vtrum diuinum uerbum naturam assumpsit ex omnibus suis partibus constantem?*
- Vtrum Christi sanguini fuerit diuinitas hypostatice unita?*
- Anne ordine quodam facta sit assumptio?*
- Q V A R T O libro, quo de coassumptis agitur, hæc quæstiones explicantur.
- Vtrum in Christo fuerint gratia, donæ, & virtutes?*
- Vtrum gratia Christi fuerit plenissima?*
- Vtrum gratia Christi capitalis distinguatur à gratia habituali eiusdem?*
- Vtrum in Christo præter increatam scientiam, fuerit ne creata aliqua scientia?*
- Vtrum in Christo fuerit scientia acquisita?*
- Vtrum in Christo fuerit scientia infusa?*
- Vtrum in Christo fuerit scientia beata?*
- Vtrum animam Christi fuerit omnipotens?*
- Vtrum Christus naturalis humane nature imbecillitates suscepit?*
- Verum Christus animi imbecillitates suscepit?*
- Vtrum si à iudeis Christus non fuisset occisus, necessitate nature mortem obisset?*
- Vtrum in Christo fuerit ignorantia?*
- Vtrum in Christo fuerit, aut esse potuerit peccatum?*
- Anne Christus simpliciter fuerit uiator, an comprehensor?*
- Q V I N T V S Prælectionum liber explicationem continet eorum, quæ admirabilem hæc unionem sunt consecuta, quo eodem hæc quæstiones tractantur.

- Vere ne sint, & essentielles he propositiones, Deus est homo, & Homo est Deus?*
Vere ne sint he propositiones, Deus factus est homo, & Homo factus est Deus?
Vtrum Christus inceperit esse?
Vtrum in Christo fiat idiomatum cōmunicatio?
Vtrum Christus vnus sit, vel duo?
Vtrum in Christo sint duo esse, an vnum esse?
Vtrum in Christo fuerit repugnantia voluntatum?
Vtrum Christus potuerit mereri?
Vtrum Christus fuerit seruus Dei?
Vtrum Christi precatio semper fuerit exaudita?
Vtrum Christus fuerit sacerdos?
Vtrum Christus à patre Deo fuerit predestinatus?
Vtrum humana Christi natura sit patrie cultu prosequenda?
Vtrum sanctissime matri Christi sit honor patrie tribuendus?

SEXTVS Prælectio nū liber ea cōplectitur, quæ ad virginē Dei genitricem pertinent, & quinque insignium quæstionum explicatione absoluitur. Sunt autem hæ, quæ sequuntur.

- Vtrum virgo Dei Verbimater fuerit ab omni peccati labe preseruata. Hæc quæstio explicationē continet puritatis, & impeccabilitatis ipsius virginis.*
Vtrum verum intercesserit inter Iosephū, & beatā virginem matrimonium?
Vtrū beata virgo actiue aliquid egerit in conceptu, et generatione diuinæ proli?
Vtrum beata virgo, vera & naturalis fuerit mater Dei?
Vtrum beata virgo ad Dauidem interuentu Solomonis, referat originem. & ibi de genealogia saluatoris, & de regno Christi.

Has omnes quæstiones, Deo iuuante, & illuminante tractaturus, illud premonitum, ac predictū esse volo, nō esse mei instituti quippiā dicere, aut affirmare, quod sacrosanctæ fidei Christianæ decretis, almæ matris ecclesie sanctionibus repugnet. Quocirca si aliquid huiusmodi in hisse prælectionū mearū libris, vel in quocunq; alio à me edito, vel edendo, deprehensum fuerit, id prō non dicto haberi volo: illudque ipsum & quicquid aut dixero, aut scripsero, sacrosanctæ matris ecclesie correctioni subicio.

& quælibet persona adsumens vnum supposito.

QVÆRASA hoc loco, num forent tres homines: an vnus homo? Sunt qui dicant fore tres homines: nam homo est nomen suppositum declarans: sunt autem illic tria supposita: tres homines igitur eandem numero naturam habentes. **D. Thomas** asserit esse hominem vnum: propterea quod sit vnica numero natura humana in tribus diuinis personis: quemadmodum etiam tres diuinæ personæ sunt vnus Deus: quia vnica est in tribus essentia, & natura.

Gab. 3.
sent. d. 1.
q. 1. ar. 3.

Thom. 3.
P. q. 2.
ar. 6. ad. 8.

OBIICI contra potest non videri parem rationem: namq; diuina natura est idem omnino cuilibet diuinæ personæ: natura autē assumpta re ipsa differt à quavis diuina persona: ac proinde personæ humanæ carni adiunctæ sunt multi homines: at personæ diuinæ vnus omnino Deus.

ADDE, quia iuxta vsitatam loquendi formam, vnus homo significat vnā naturam singularem in vnico supposito.

DVRANDVS hanc affert rationem: quoniam nomen substantiuū significat singulariter, aut pluraliter iuxta vnitatem formæ significatæ, vt contra nomen adiectiuū iuxta hypostasis aut vnitatem, aut multitudinem. Iā vero homo nomen est substantiuum vnicam ac singularem naturam humanam declarans: ac proinde tres illæ personæ humanæ carni coniunctæ sunt vnus homo, non tres homines: quæadmodū vnus Deus, non tres dij.

Du. 3. se.
d. 1. q. 3.

CAIETAN. putat neq; esse vnum hominem simpliciter, neque vnum hominem numero: sed vnum hominem: non vnum hominē simpliciter: siquidem vnus homo simpliciter vnicam ac singularem naturam significat in vnica hypostasi: nō vnum numero hominem, siquid ē vnitas numeralis expendatur quoad hypostasim: itemq; multitudo: at sunt tres hypostases numero: non igitur vnus homo numero, sed tres numero homines. i. tres personæ humanæ in vna numero humana natura subsistentes. Esset tamen vnus Deus, vnusq; homo: non tamen perinde vnus homo, ac vnus Deus: nam tres diuinæ personæ sunt vnus numero ac simpliciter Deus, qui idem est cū Patre, filio & Spiritu sancto cōmunis: at non vnus numero ac simpliciter homo, cum tribus diuinis personis cōmunis. Dicit potest apertius esse tres homines hypostaticè, vnum hominem essentialiter. Verum hac de re sequenti quæstione latius differemus.

Caiet. 3.
P. q. 3. ar.
6.

SECVNDVM argumentum ita diluitur. Damus cum illa assumptione coniunctam esse mutuam idiomatum cōmunicationem: non tamen vllam inde diuinis personis confusionem asserri concedimus. Vt enim Pater esset

I 2 homo,

homo, itidem, filius & Spiritus sanctus: non tamen Pater esset idem homo qui filius aut Spiritus sanctus: sed alius, siquidem est alia persona: homo vero hypostasim declarat. Pater tamē eadem numero natura foret homo, qua filius. Quia vero perinde accipitur subiectum ac postulat attributum, ex ipso attributo facile posset internosci: ad quam personam subiectum esset referendum: cum igitur hominem ingentum diceremus: facile intelligeremus personam Patris: quemadmodum etiam cum dicimus, Deus ingentus, &c. Minus ergo efficaciter hoc vel maximè argumento cōcludit Bonau. nullo modo fieri posse, vt seruata idiomatum cōmunicatione, eadem numero natura à tribus diuinis personis assumatur. Adde quia non videtur posse intelligi, esse aliquā assumendi rationem citra idiomatum cōmunicationem. Nam vnione hypostatica ex assumpto: & assumēte vna persona oritur: fitq; vtro citroq; idiomatū cōmunicatio, &c.

QVOD vero attinet ad Scoticam argumentationem: propositionem illā putat Caietanus Capreoli auctoritatem secutus, esse intelligendam accipiendamq; de causali dependentia: non vero de essentiali dependentia non causali: cuiusmodi dependentia cernitur in relatis. Etenim relatorum vis omnis & natura, in mutua vnus ad alterum affectione: siue vnus ex altero dependentia posita est: quæ ipsa dependentia à correlato terminatur, totaliter illa quidem intensiue, non tamen totaliter extensiue: cum possit poni adhuc alterum extremum è quo dependeat. Nam si quicquam album. 4. alboris gradus continens extiterit, ponaturque album totidem alboris gradus cōtinens: illud ex hoc relatione similitudine pendebit, quæ ipsa dependentia totaliter intensiue ab eodem terminabitur, non tamen totaliter extensiue: cum possit interim & album alterum adhiberi: cui sit simile. In causis verò & effectis aliter res habet: nam si aliquis effectus pōdet ex aliqua causa ceu totali, vt pendeat ex altera causa fieri non potest, siquidem dependentia causalis ex causa totali omnino, hoc est, intensiue, & extensiue terminatur.

QVOD vero ad assumptionem attinet: falsum esse asserit id quod assumitur, Quilibet diuinam personam dependentiam assumptæ naturæ terminare omnino: Nam dependentia assumptæ naturæ non est eiusdem rationis in quauis persona: siquidem neque termini, hoc est, diuinæ personæ sunt eiusdem rationis specificæ, vt conueniant atque consentiant generali personalitatis ratione. Etenim cum diuersitate terminorum coniuncta est diuersitas vnionum, assumptionum & terminationum: ex quo iam efficitur, vt non quilibet persona omnino terminet dependentiam assumptæ naturæ, omni-

Caiet. 3.
p. 9. ar.
ar. 6.

#

no inquam, hoc est, intensiue, & extensiue, non enim terminat omnem dependentiam alterius rationis: sed illam solum qua eiusmodi natura ex illa hypostasi dependet: in eadem sententia est Thomas Aug. Argentina.

AC probatio assumptionis non efficit quod est propositum, est siquidem lógè dispar ratio: nam vt inquit Caiet. Natura proprio supposito sustentata, ob id non potest ad alteram personam adsumi, siquidem dependentia ipsius ex propria hypostasi omnino terminetur, non enim valet constituere, nisi vnica dūtaxat personam, ac proinde personalitas creata est adæquabilis à natura, cuius interuentu perficitur, Quod si adsumeretur eiusmodi natura, simul etiam propria personalitas adsumeretur, quod fieri nequit: quandoquidem repugnet: non enim persona adsumi potest ad vnitatem persone: ita enim eueniret, vt esset vna persona, & non vna. At natura aliena hypostasi subnixa, adhuc est assumptibilis: nam cum personam ad quam assumpta est non conficiat, hinc fit vt ab ipsa non adæquetur: sed possit adhuc ab altera persona adsumi: quia enim in aliena hypostasi inest: potest adsumi, non interim assumpta personalitate aliena.

Argent.
3. sent. d.
1. q. 2. ar. 3

THOM. Aug. ob id vel maximè negadam esse putat consecutionem, quia natura quæ in propria inest personalitate per se existit: natura vero subnixa aliena personalitate tametsi excellentiori, non per se existit: sed in alio, & ex alio subsistit: ac proinde hæc est assumptibilis, illa non item, alioqui idem per se existeret: & non per se existeret: quod repugnat. Idem fere tradit Durandus, hoc loco. Non proinde igitur inquit Caiet. natura humana ad diuinam Verbi hypostasim assumpta: potest adhuc ad diuinam Patris personam adiungi: quia non omnino à Verbi persona illius naturæ dependentia, aut imperfectè terminetur, sed quia tanta est vis diuina, vt possit eidem nature Pater etiam hypostasim propriam impertire. Hæc in summa Caiet.

Argēt. 3.
sent. d. 1.
q. 2. ar. 3.

GABRIEL idem argumentum planius, & facilius, mea quidem sententia, diluit. Nam causa totalis dicitur bifariam, vel sufficiens, vel adæquata: est autem causa sufficiens, quæ aliquid ex se valet efficere, alterius cause operam interim non requirens: vt possit alteri coniuncta illud idem præstare. Si duo pares viri eundem lapidem comportent, quorum quisque seorsum lapidem illum perferre possit: quisque illorum est sufficiens illius deportationis causa: nam quiuis potest illud efficere citra operam alterius. Cæterum causa adæquata nullum prorsus locum alteri cause relinquit, ac proinde vnius effectus possunt esse multæ cause totales sufficientes, non tamen totales adæquate. Diuina igitur persona terminat dependentiam adsumptæ nature

Caiet. 3.
P. q. 3. ar.
6.
Gabr v.
bisupra.

totaliter sufficienter: non tamen totaliter adæquate. Etenim diuina personā ad sustentandam dependentiam assumptæ naturæ, non eget opera alterius personæ, potest tamen simul cum altera persona eandem numero naturam sustentare. Ita Scoticus illè aries euersus ac fractus facilimo negotio est, &c.

SECUNDVM Scoti argumentum variè diluunt Theologi: quidam negant consecutionem, ob id s. quia est longe dispar ratio: nam accidens ex re subiecta numeralem vnitatem consequitur: ac proinde vnitas accidentis nō potest cum subiectarū rerū multitudine coniūgi: at natura humana ex sese est vna, oritur enim vnitas naturæ ex forma, vt tradit Arist. octauo Metaph. ac proinde potest cum multis suppositis cōmunicari.

HVIC responsioni repugnat Dur. hac vel maxime ratione ductus: quoniam Deus potuit largiri vnitatem accidenti citra subiectum: ipsum igitur hoc accidens inesse potuit idem numero in multis subiectis, nempe quod ex re subiecta vnitatem minimè adsequeretur. Quocirca illud argumentum sic putat diluendum Dur. vt dicat: personas diuinas esse relatas: subiecta verò accidentis esse absoluta: ac proinde distinctione subiectorū distingui omnia, quæ in ipsis insunt, in personis vero diuinis solas distingui relationes, absoluta non item. Vtraq; solutio pulchra est.

Scot. 3.
sent. d. 1.
q. 2.

TERTIVM argumentum Varro, vt author est Scotus, ita diluebat, vt diceret, esse longè dissimilem rationem. Nam diuina natura est eadem supposito diuino: estq; fundamentū omnium relationum, quibus constituuntur diuinæ personæ: ac proinde ex eo quia eadem numero est in multis, facile concluditur ipsius infinitas. At humana natura non sic affecta est ad diuinas hypostasies, ac proinde esse eandem numero in multis, ipsius infinitudinem minime declarat.

DICI etiam hoc pacto potest. Cum natura largitur hypostasi actum: & sustentiam, tum si eadem numero est in multis, est dubio procul infinita: non tamen cum accipit ab hypostasi sustentiam. Hinc iam intelligitur Scoticam illam refutationem, sumptam ex forma naturali, minus valere ad id quod est propositum refutandum: Nam formā tribuit actum materiæ, ipsamque sustentat: at non sic affecta est ad diuinam personam humana natura.

Hent.
q. 7.
q. 8.

EST operæ precium breuissimè hoc loco referre, quæ doctissimus Henricus de Gandano hac de re in scriptis reliquit Quol. 7. questione. octaua. Inquit enim, tria cerni in humana natura ad diuinam hypostasim adiuncta: illud est primum. Naturam scilicet illam ex se esse vnā ac singularem: qua re

differt

differt ab accidente: Namque accidens vnitatem & finitionem ex re subiecta capit. Deinde natura illa ex se non est personata: sed ab eo ad quod assumitur, personalitatem consequitur. Postremo non est origo: & fundamentum relationum, quibus diuinæ personæ constituuntur.

QVA igitur humana natura ex se est hæc, ac definita, non addicitur certæ hypostasi: sed potest à multis adsumi, & in ipsis inesse: contra quod conuenit accidenti. Qua verò non est fundamentum relationum oppositarum, quibus diuinæ personæ constituuntur, potest inesse in multis: neque proinde concludi potest ipsam esse infinitam: secus si relationibus originis ortum ac fundamentum præstaret. Etenim quod diuinæ naturæ fecunditas eo procedat, vt sit in multis personis, ex infinitate diuinæ naturæ ortum habet. Quatenus vero aliunde personalitatem consequitur: nõ sic eandem capit ex hac hypostasi, quin possit ab alia quoque hypostasi simul eandem recipere.

HÆC omnia summo ingenio & magna eruditione, quod ad hanc opinionem attinet, dicta sunt: contraria tamen opinio videtur esse cum rationi magis consentanea, tum perceptu, & intellectu facilior. Nam lubenter hoc loco rogarem aduersarios: num data hac hypostasi, tres illæ personæ carne vestitæ, cernerentur sub forma vnus hominis: aut trium hominum? Si forma vnus hominis solum spectaretur: non potuisset hominibus persuaderi, illum hominem visum, esse tres humanas personas. Adde quia inde summa afferretur distinctioni personarum confusio. Si tres hominum formæ apparerent: tres homines cernerentur eandem numero natura habentes: quorum quilibet loco circumscriberetur ac contineretur: at vt idem numero corpus sit in diuersis: ac disiunctis locis, fieri nequit, non igitur, &cæte. Assumpt. hinc liquet, quia quod loco continetur, loci ambitu circumscribitur ac diffinitur: iam verò quod loco diffinitur est hîc & non alibi: non igitur idem numero corpus potest diuersis locis simul contineri.

IAM argumenta aduersaria diluamus. Ad primum. Diuinæ personæ omne absolutum internum commune habent: non interim absolutum externum: idque si relationem, & distinctionem personalem includat: cuiusmodi est natura adsumpta. Etenim affectionem & dependentiam relatiuam habet ex persona ad quam adsumitur, quæ ipsa ab eadem persona omnino terminatur.

AD secundum. Est dispar ratio. Nam anima est tota in toto corpore

Hypotesis #

primo: in quavis autem parte secundo: & quadam consecutione. Natura verò est in persona ad quam adsumitur primo: est siquidem persona primus terminus huiusce dependentiæ: iam vero ut idem primo insit in multis fieri nequit.

AD tertium. Negatur consecutio: nam corpus quod loco continetur: non pèdet ex loco, neq; ut ex subiecto: neq; ut ex hypostasi: Natura verò assumpta pèdet ex assumente: ceu ex hypostasi omnino ipsius dependentiam terminante. Vel certe negandum est antecedens.

AD quartum. Illa vis ac potentia, quæ dicitur obedientialis, omnino est ad actum traducta, vna diuina persona carni coniuncta: quandoquidem illius naturæ dependentia hypostatica omnino ab vna persona terminatur: neque terminanda iam alteri relinquitur: potuit tamen ante illam assumptionem ab alia quavis persona terminari. Nam calefacibile à sole & igne: cum est omnino à sole calefactum: omnem concalefactioni ignis locum intercipit: Nam prior concalefactio est adæquata tam intensiue quam extensiue. Consimili etiam ratione, actus potentiae obedientialis ad assumptionem est adæquatus tam intensiue, quam extensiue: ac proinde: cum natura humana est ad diuinam personam assumpta: manente illa assumptione: non relinquitur vllus assumptioni alterius personæ locus.

Quod vero ad fundamentum Scoti attinet, illud est verissimum cum illa multa non sunt quadam inter se serie coniuncta ac cohærentia. Quare cum hypostases diuinæ non sic inter se cohæreant: neq; ordinem essentialem inter se habeant, sunt enim oppositæ: sequitur, ut idem ex diuersis illis personis non possit totaliter dependere, &c. Ac prior quidem quæstio sit in hunc modum profligata.

Quæstio. III.

Vtrum vna diuina persona possit multas naturas assumere?

QVOD vero ad posteriorem quæstionem attinet: omnibus affirmatio probata est. Etenim multarum naturarum siue numero, siue specie dissidentium ab eodem supposito sustentatio, neque diuinæ potentiae:

gentiæ:

tentiæ: neque personalitati repugnat: fieri igitur potest vt idem numero suppositum multas easque aut numero, aut specie differentes naturas sustentet: non repugnat diuinæ potentiæ: siquidem sit infinita, ac proinde non sit alicui certæ rei addicta: ita igitur diuinum Verbum hanc humanam naturam adsumpsit: vt interim potuerit aliam atque aliam subinde assumere. Non repugnat diuinæ personalitati, siquidem eius ad terminandam naturæ dependentiam vis ab vna natura minime comprehensa teneatur: est enim infinita: iam autem infinitum à finito minimè comprehenditur, aut adæquatur: Potest igitur diuina persona multas naturas adsumere, ipsarumq; dependentiam sustentare, cum præsertim illæ naturæ nihil reale ipsi adsumēti adiungant, sed relationes quasdam rationis afferant.

ADIVNGIT Scotus, neq; id naturis ipsis repugnare: nempe cum actualis dependentia vnus, possit cum actuali dependentia alterius simul cōspirare, non enim illæ vniones ac dependentiæ inter se pugnant, &c.

CÆTERVM multæ hoc loco existunt dubitationes: quæ ancipitem quæstionem ipsam efficiunt, nec sinunt animum sibi omnino constare. Nam illud afferre in primis solet quæstionem: vtrum suppositum illud diuinum esset vnus homo, an multi homines? Certe hæc dubitatio Theologos malè torfit, & in variaseos sententias distraxit. D. Thomas variam hac dere protulit sententiam: namque collectas à Lombardo sententias explanans asserit, suppositum diuinum duabus naturis humanis coniunctū non dici: neque esse vnum hominem: sed duos homines: siquidem nomen substantiuum singularitatem ac pluralitatem significationis, ex singularitate, aut multitudine naturæ, quæ illo nomine declaratur: non autem ex vnitatem aut multitudine suppositorum consequitur. At data hac hypothese, essent duæ naturæ, & vnum suppositum: duo igitur homines, & non vnus homo.

CÆTERVM tertio Theologiæ libro ab hac sententia, vel hac maxime ratione sibi putauit esse discedendum: quoniam, quod ad nominum significationem, vel consignificationem attinet, receptus loquendi vsus omnino expendendus est: At iuxta tritam loquendi consuetudinem, nomē ex forma sumptum, nunquam numero multitudinis effertur nisi propter multitudinem suppositorum: est autem vnicum suppositum habens duas naturas humanas: est igitur vnus homo.

IOANNES Scotus hæc D. Tho sententiã hoc argumēto refellit. Cōcre-

I s positi:

Thom. 3.
sent. d. 1.
q. 2. ar. 4.

Thom.
3. P. q. 2.
ar. 7. ad.
2.

Scot. 3.
sent. d. 1.
q. 3.

positi, sunt igitur tres personæ non vnus sed multi dij.

ILLVD præterea obijci contra potest: propter vnitatem naturæ, de tua sententia, tres personæ sunt vnus homo, igitur propter naturarum multitudinem vna persona sunt multi homines.

Caiet. 3.
p. 9. 3. ar.
. 7.

PRIVS illud argumentum ita dissoluit Caietan. vt dicat non poni à D. Thoma regulam generalem affirmantem, sed negantem: non enim dicit multiplicari concretum multiplicato supposito: sed nunquam concretum multiplicari, nisi suppositum multiplicetur. Etenim ad multiplicationem naturæ, accedat oportet multiplicatio suppositi, non tamen contra euenit, vt scilicet multiplicationis suppositorum sit consequens multiplicatio naturæ.

Gab. 3.
sent. d. 1.
q. 2. ar. 3.
dub. 4.

HINC collige, ex vnitatem suppositi confici vnitatem naturæ: non tamen ex multitudine suppositorum, effici multiplicationem naturæ: ita tres diuinæ personæ, non sunt tres dij: Neque suppositum habens duas naturas humanas, sunt duo homines, sed vnus homo. Hinc iam liquet posterioris argumenti explicatio: nam iuxta receptam loquendi formam, nomen concretum nunquam in multitudine dicitur, nisi adsit suppositorum multitudo. Est autem nominibus vtendum perinde, atque est in peruulgato vsu loquendi.

Argët. 3.
sent. d. 1.
q. 2. ar. 4

THOMAS Augustinianus putat priorem D. Thom. sententiam tertio sententiarum explicatam, esse anteferendam ei, quam tertio Theologiæ libro tradit, in eamque est opinionem, vel hoc maximè argumento inductus: quia numerus, siue vnitas in significando spectanda est ex significato nominis primario: non autem ex secundario: At concretum nomen primum significat naturam: deinde hypostasim, qua nititur natura, vt docet Auer. 5. Metaphy. positus igitur in vnica hypostasi duabus naturis humanis: illud erit duo homines non vnus homo, &c. Richardus tamen tertio sententiarum sentit personam duabus humanis naturis coniunctam: neque esse vnum hominem: neque esse duos homines: non vnum hominem: propter multitudinem naturarum: non duos homines, propter vnitatem suppositi: esset tamen homo: quandoquidem vere esset suppositum huius naturæ humanæ assumptæ, & illius.

Richar.
3. sen. d. 1.
q. 5. ar. 1.

Scot. 3.
sent. d. 1.
q. 3.

OBIICIT contra Scotus. Ens immediatè tribuitur in vnum, & multa: omne siquidem quod est, aut vnum est, aut sunt multa: quare si diuinum suppositum est homo, sit oportet aut vnus homo: aut multi homines: alioqui non esset. Porro quæ nam sit hac dere Scoti sententia, non est facile explicatu.

Qui-

illorum patrum, quos Matthæus enumerat. Quia vero ratione beata virgo ex Solomone originem trahat, minime exponit. Quocirca ea nobis iam ratio exponenda, Deo fauente, est. Statuatur igitur hæc conclusio.

MARIA virgo ex Davide, interuentu Solomonis, ac cæterorum patrū, quos Matthæus commemorat, originem duxit. Hoc ipsum vero hoc efficacissimo argumento confirmamus. Virgo beata ex Salathiele ducit originem, in quo tanquam in communi radice Iosephus, & virgo conspirant, at Salathiel patrē habuit Iechoniam, qui idem Solomoni reductu originem suam attribuit, igitur & beata virgo à Solomone originem, naturali propagatione, trahit. Reliquum est vt singulas propositiones ostēdamus, eæ siquidem omnem rei explicandæ difficultatē continēt.

Secunda
conclu.

M A I O R propositio in hunc modum ostenditur. Iosephus, & virgo in Zorobabele tanquam in cōmuni vtriusque radice consentiunt, id quod ex serie à Mattheo, & Luca descripta constat apertissime, vterque siquidem Iosephum gradatim, ille quidem descendendo, hic vero ascendendo, ad Zorobabelem perducit, Matthæus quidem interuentu Nathanis, Lucas vero interuentu Mathath, qui ipse à D. Ioanne Damasceno appellatur Melchi, fuitque virginis, eodem Damasceno authore, pro patruus. Virgo igitur Maria, & Iosephus in Zorobabele, ceu in communi radice conspirant, at Zorobabel filius fuit Salathielis, quemadmodum vterque Euangelista testatur, itemque Esdras libr. 1. capit. 3. & secundo capit. 12. & 13. capit. 5. Et Agæus propheta capit. 1. literis prodiderunt, relinquatur igitur Virginem sacram, & Iosephum in Salathiele, ceu in communi trunco conuenire: id quod nobis erat ad ostendendum propositum.

N E Q V E est quod nobis hoc loco aliquis obiciat, Zorobabelem in Paralip. cap. 3. dici filium non Salathielis, sed filium Phadaia, nam aut Salathiel Polynomius fuit, illaq; nomina obtinuit omnia, quæ c. 10. referuntur, dictus est enim aliquando Salathiel, aliquando Asir, aliqua uero Phadaia, quemadmodum ibidem Glossa ordinaria annotauit, vel certe (id quod Lyra verosimilius esse existimat) Salathiel, & Phadaia fratres fuerunt, filij Iechoniæ, quorum vterque filium suscepit, Zorobabelis nomine appellatum. Porro Matthæus, & Lucas Zorobabelem commemorant, non illum quidē, qui fuit filius Phadaie, sed illum alterum, qui est à Salathiele susceptus, qui templum Domini

1. Para. 3.

restauravit. Id quod. 1. Esdræ cap. 3. memoriæ proditum est, quo loco ita cō-
tinetur. Surrexit Zorobabel filius Salatiel, & fratres eius, & ædificauerunt
altare Deo Israel. Iam autem Zorobabel filius Phadaiaë vnicum tantum
habuit fratrem Semei, quemadmodum constat ex. 1. Paralipomenon
capit. 3.

RELIQVA est minoris propositionis approbatio. Sumpsimus enim
in minore propositione, Salatiel, patrem habuisse Iechoniam, cui rei fi-
dem facit autoritas scripturæ. 1. Paralipo. 3. quo loco Salathiel inter octo Ie-
chonias filios connumeratur. Neque tamen huic veritati Lucas aduersatur,
qui Salathielem filium facit, non Iechonias, sed Neri, siquidem Neri pater
fuerit legalis Salathielis, quemadmodum Iechonias pater naturalis. Iam
autem Lucæ propositum erat, non tam naturalis, quam Legalis generatio-
nis seriem describere, siquidem eius Genealogiam enarrabat, qui sanctissi-
mis erat homines legibus deuincturus. Neque tamen Iechonias fuit frater
Neri demortui, vt qui non fuerit filius Ioacim, à quo. 1. Paralip. 3. Iechonias
& Sedecias suscepti, ac geniti esse dicuntur, sed ex eadem fuit stirpe regia ori-
undus, quamuis non per eandem lineam, cuius semen excitauit Iechonias,
vt pote ex eadem tribu, & stirpe existens. Semen autem demortui, de lege,
excitabat, non frater solum, verum etiam propinquus.

PORRO Iechoniam ad Solomonem originem suam referre, apertissime
intelligitur ex. 1. Paralipomenon cap. 3. quo loco series generationis à Solo-
mone propagatæ, & productæ, in hunc modum describitur. Filius autem
Salomonis Roboam, cuius Abia filius genuit Asa. De hoc quoque na-
tus est Iosaphat pater Ioram, qui Ioram genuit Ochosiam, ex quo ortus est
Ioas. Et huius Amasias filius genuit Azariam. Porro Azariaë filius Ioa-
than, procreauit Achaz patrem Ezechiaë, de quo natus est Manasses. Sed &
Manasses genuit Amnon patrem Iosiaë. Flij autem Iosiaë fuerunt, primoge-
nitus Iohanam, secundus Ioacim, tertius Sedechias, quartus Sellum. De Io-
acim natus est Iechonias, & Sedecias. Flij Iechoniaë fuerunt Asir, Salathiel, &c.
Ita Iechonias ex Dauide Solomonis interuentu pro genitus est, idque recto
ductu, ac serie. Sunt tamen qui Iechoniam ad Dauidem referant per Na-
thanem Dauidis filium, ob id scilicet quia existiment Ioas non esse filium
Ochosiaë naturalē, sed adoptiuū. Nā quarto Regum. 11. memoriæ proditum
est, Athaliam matrem Ochosiæ dominandi cupiditate incensam, semen
omneregium deleuisse, ac filios regis è medio sustulisse: in quorum numero
erat etiam Ioas puer. Quem tamen Iosabeth, siue Iosaba soror Regis

Ochosiaë

Ochofiæ internecioni, quam Athalia exercebat, subtraxit, ac furto sublatum, abscondit. Porro qui putant Ioas esse filium Ochofiæ adoptiuum, filios regis, semenque regium, eos dici asseuerant, qui ex Nathane Dauidis filio profecti, in domo regia versabantur, eo nomine vt si forte regia Solomonis soboles omnino extingueretur, eorum aliquis Iudæ regno succederet. Igitur, de horum sententia, Ioas qui Ochofiæ in regno successit, ex sobole & stirpe erat eorum, quos Nathan filios Dauid procreauerat: dicitur tamen filius Ochofiæ, quoniam ab ipso in filium fuerat adoptatus, & ad hæreditatem regni admissus.

HÆC tamen sententia non congruit cum sacris literis: aperte enim dicitur. 1. Paralipomenon cap. 3. Ioas esse ortum ex Ochofia, ex quo, inquit ortus est Iuas, at filius adoptiuus non dicitur ortus à patre adoptiuo, sed adoptatus, non est igitur Ioas, de sententia scripturæ, filius adoptiuus Ochofiæ, sed naturalis.

PRÆTEREA 2. Paralipō. ca. 22. sic habet sacra historia. Neque erat ultra spes aliqua, vt de stirpe quis regnaret Ochofiæ, siquidem Athalia mater eius, videns quod moruus esset filius suus, surrexit, & interfecit omnem stirpē regiam domus Ioram. Porro Iosabeth filia regis tulit Ioas filium Ochofiæ, & furata est eum de medio filiorum regis, qui interficiebantur. Ex hoc loco intelligitur Ioas esse filium Ochofiæ. Alioqui Iosabeth defectui stirpis regie, quem tantopere timebat, minime occurrisset, occurrissē autem eam scriptura testatur, Ioas furto sublato, est igitur Ioas de stirpe regia Ioram patre Ochofiæ.

ACCEDIT autoritas scripturæ. 4. Reg. 11. & 12. quo loco Ioas dicitur filius Ochofiæ: nullibi tamē in scripturis sanctis memoriæ proditum est, Ioas fuisse per adoptionem ad regni hæreditatem admissum, id quod tamen non fuerat prætereundum.

POSTREMO, si Solomonis posteritas in Ochofia fuisset extincta, non erat quod Matthæus Christi carnalem generationem ex Dauide exponens, eam per Solomonem deduceret, vt quæ ad Solomonem nihil attineret, extracta omnino in Ochofia Solomonis posteritate.

PORRO ad fundamentum aduersariæ opinionis facile respōdetur. Negandum est enim per semen regium, & filios regis, qui interficiebantur, intelligi filios Nathanis, qui in domo regia versabantur, defectu regie sobolis, regno successuri, sed intelliguntur filij ipsius Ochofiæ Regis Iudæ. Id quod verba sacri contextus expendenti,

facile

facile apparebit. Neque erat, inquit, ultra spes aliqua, ut de stirpe quis regnaret Ochosiæ, siquidem Athalia mater eius, videns quòd mortuus esset filius suus, surrexit, & in terfecit omnem stirpem regiã domus Iorã Regis, filij igitur illierant, qui à Iorã & Ochosiã originem duxerant, quos omnes Athalia interfecit, vnico Ioas excepto, quem Iosabetha vindicauit, vt in ipso regia Ochosiã stirps cõseruaretur. Ita videmur nodum, explicatu difficilem, dissoluisse, ac sacram virginẽ ad Dauidem, Salomonis interuentu, ac cæterorũ Patrum, quos Sanctus Euangelicæ historiæ scriptor Matthæus commemorat, reuocasse.

AD argumenta porro initio quæstionis posita, quibus ostendebatur, virginem sacram ad regiam Dauidis stirpem minime pertinere: ac proinde neque Christum dominum, facile respondetur. Ad primum igitur respondetur, virginem sacram Elisabetham attingere interuentu matris Annæ. Namq; Stolonis, & Emerentianæ filia fuerunt Anna, & Ismeria, Anna nupsit Ioachimo à Nazareth, ex stirpe regia Dauidis, interuentu Solomonis, profecto, à quo suscepta est sacratissima, & gratiæ plenissima virgo Maria. Porro Ismeria Elisabetham peperit, quæ Zachariæ sacerdote summo, connubio coniuncta, Ioannem Baptistam, Domini præcursores, edidit. Ita beata virgo & Elisabetha ex duabus fororibus profectæ, se proximo consanguinitatis gradu contingebant.

AD secundum respondetur, non fuisse Prophetica illa comminatione prædictum, nullos fore, Iechoniæ fatu, in posterum progenerandos, sed non fore posteros ipsius aplius regnatos. Regnum autẽ Christi (Iechoniæ alioqui fatu editi) non aduersatur propheta vaticinio, siquidem Christi regnum non fuerit temporale, neque hæreditaria successione susceptũ, sed à Patre sibi traditum.

Conclusio.
no. 3.

QVOCIRCA iam tertiam subiungimus conclusionem. Christus rex ille quidem fuit, non tamen successione hæreditaria, sed summi Patris munere, & concessu. Primæ conclusionis particula, omnes propheta testimonium perhibent. Dicitur enim Psal. 2. Ego autẽ cõstitutus sum rex ab eo. etc. item Psal. 44. Eructauit cor meũ verbũ bonũ, dico ego opera mea regi, &c. specietua, & pulchritudine tua, intende prospere, & pcedere regna. Isai. 9. Princeps pacis, multiplicabit eius imperium, & pacis non erit finis. Super solium Dauid, & super Regnum

cuius

eius se debet. Item, Hier. 23. Regnabit rex, & sapiens erit. Item, Daniel. 7. Potestas eius potestas æterna, quæ non auferetur, & regnum eius quod non corrumpetur. Item, Zachar. 9. Iubila filia Hierusalem, ecce rex tuus venit tibi, iustus, & saluator. Hæc omnia confirmat Angelus apud Lucam capit. 1. ita inquit, dabit illi Dominus Deus sedem David patris eius, & regnabit in domo Iacob in æternum, & regni eius non erit finis. Confirmat & ipse Dominus, qui Pilato se roganti, essetne rex? Respondit, regnum meum non est de hoc mundo. Quibus verbis cū regem se esse aperte confessus est, tum cuiusmodi rex esset, aperuit.

F V I T autem Christus rex non Israelitarum solum, verum etiam totius orbis princeps, & monarcha, id quod ex sanctis literis intelligitur. Dicitur enim Psal. 71. Dominabitur à mari vsque ad mare, à flumine vsque ad terminos orbis terrarum. Item Danielis. 7. Dedit ei potestatem, honorem, & regnum, & omnes populi, tribus, & linguæ seruient ei. Item, Apocalypsi. 1. Qui est princeps regum terræ. Appellatur autem Christus speciatim Rex Iudæorum, quoniam promissio benedictionum Iudæis diuinitus facta est, estque Christus, ex Iudæorum sanguine, oriundus. Quocirca eidem Christo, Hierosolymā intranti, publice ab omnibus acclamatum est, benedictus qui venit in nomine Domini, rex Israel.

N O N fuisse autem Christum, regiam dignitatem, hæreditaria successione, consecutum, hinc intelligitur, quoniam aut à matre accepisset, aut ab aliquo alio, non à matre, siquidem ad fœminam non perueniebat regni hæreditas, neque legimus beatam virginem, aut parentes ipsius regio vnquam munere, & officio functos fuisse, neque itidem ab aliquo alio accepit, siquidem desierant reges apud Iudæos, iuxta Hieremiæ vaticinium. c. 22. Quo loco inquit Hieronimus, in diebus Ioachim non successit ei rex filius, sicut ipse patri successerat, sed fuit in captiuitate. Et vsque ad Christum, nullus regiam obtinuit dignitatem.

H V I C etiam sententiæ suffragantur Christi Domini illa ad Pilatum verba, regnum meum non est de hoc mundo, atqui regnum huius mundi constat, aut iure hæreditario, aut populi electione, regnū igitur Christi non fuit hæreditario iure susceptum:

E X hisce etiam Christi verbis facile intelligitur, non fuisse regnum ipsius temporale, sed spirituale, ad saluandos homines, atque adeo ad vitam æternam

nam

nam perducendos institutum. Nam regnum temporale est regnum de hoc mundo, at Christus testatur regnū suū non esse de hoc mundo, non fuit igitur regnum Christi temporale, sed spirituale. Vt tamen Christi regnum nō fuerit temporale, non tamen exclusit temporalia, sed admisit potius, quatenus erant ad finem sibi propositum assequendū accomodata.

Arma-
chanus
in, quest.
Arme c
15.16.

NON sunt igitur audiendi ij, qui ad Christum regiam dignitatem, iure hæreditario, peruenisse confirmāt, cum quia illa vsque ad Christum successio, nullibi diuinis literis tradita ac prodita sit, tum quia illa sententia ad iudæorum errorem videatur proxime accedere, qui putabant Messiam temporaliter, & fastu regio regnaturum.

Pfal. 2.

CVM igitur Dominus **I E S V S** Christus iure hæreditario regiam dignitatem minime obtinuerit, sequitur vt ipsam Patris munere, & concessu fuerit consecutus. Vnde ipse idem in Psalmis dicit, ego autē constitutus sum rex ab eo super Sion montem sanctum eius. Id quod etiam Angeli illa ad

Luc. 2.

virginem verba confirmant. Et dabit ei Dominus sedem David patris eius. Non dicit Christum Davidis regno successurum, tanquam hæredē, sed regnum Davidis à Deo esse accepturum. Ita Christus summi patris munere regiam est dignitatem consecutus, cui in sempiternum

regnanti cum patre Deo, & Spiritu sancto, sit honor, laus, & gloria, in sempiternas seculorum ætates. Amen. Ac de admirabili Verbi incarnati mysterio, hæc, pro modulo

nostri ingenij, ad Christi, & sanctissimæ Matris ipsius gloriam, & honorē, differuisse sufficiat.

CONIMBRICAE.

Excudebat Ioannes Aluares Typographus Regius.

M.D.LXIII. XII Kl. Decembris,

